

Exkursion till sjön

Exkursionsområde: Sticksjön i Granloholm
Gångstigen runt sjön med start och mål vid bryggan (Granloholms centrum)

Utrustning: Provtagningsflaska för vatten
Provtagningsflaska för planktonprov
Provtagningsburkar för smådjur
Kikare för fågelstudier
Lupp för närmare betraktare av blommor
Anteckningshållare
Flora för kärlväxter och lavar
Fågelbok

I övrigt finns speciell utrustning på bryggan

Utförande: Arbeta i grupper om 4-5 personer
Totalt finns 5 stationer runt sjön. Grupperna turas om vid stationerna. Varje station beräknas ta ca 20 minuter. Därtill behövs 5 minuters promenad mellan stationerna. Total tidsåtgång, inklusive inledning, förflyttningar och avslutning, beräknas till ca 2,5 timmar.
Efterarbete med insamlat material och med att skriva en rapport per grupp utförs på kommande lektion.

Station 1. Bryggan vid Granloholms centrum.

- Vatten- och planktonprov tas från bryggan och hålls i flaskorna som märks och tas till skolan.
- Siktdjupet mäts med siktskivan och antecknas. Även vattnets färg antecknas.
- Mät syrehalt och konduktivitet strax under vattenytan och alldeles ovanför sjöbotten. Anteckna.
- Mät vattentemperaturen och anteckna.
- Notera eventuella observationer av fiskar, insekter, iglar och andra djur i eller på vattnet.

Station 2. Aspedungen.

Gå 30 meter österut från bryggan längs stigen.

- Mät upp en ruta på 10 gånger 10 meter. En gruppdeltagare ställer sig i varje hörn. Den femte står i mitten och är sekreterare. Är ni fyra gruppdeltagare får den som står högst upp skriva.
- Skriv upp vilka träd som finns i rutan. Efter varje trädart ska ni skriva en siffra på skalan 1-5 som anger hur mycket av rutan som täcks av trädarten. 5 betyder att mer än hälften av rutan täcks av trädarten, 4 betyder att $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ av rutan täcks av trädarten, osv.
- Skriv upp vilka buskar (0,5-2,0 meter höga) som finns i rutan. Ange hur mycket på samma sätt som med träden.
- Studera hur jorden ser ut under markytan - utnyttja skärningarna mot stigen. Rita av och skriv också hur djupa del olika skikten är.
- Studera lavarna som växer på den näringsrika barken på asparna. Försök ta reda på vilka de är med hjälp av floran.

Station 3. Bron över bäcken som rinner in i sjön.

Börja med att stå på bron.

Vilka djur ser du i, på och invid vattnet i ån under och uppströms bron? Anteckna alla arter och antalet för varje art du ser

Vilka simmande fåglar ser du på sjön? Försök räkna antalet av varje art. Anteckna!

Vad gör fåglarna? Äter? Parningsspel? Eller ... Anteckna vad du ser att varje fågelart gör.

Vilka blommor ser du längs bäckens stränder?

Station 4. Gör en strandprofil.

Gå förbi bron över bäcken som rinner in i sjön med till stranden där du med lätthet når ner till vattnet. Där finns också en bänk att sitta på. På bänken ligger en slaghåv och en bottenhåv.

- Stega upp en linje på 20 meter vinkelrätt mot strandlinjen, med start fem meter ut i vattnet och slut 15 meter uppe på land. Skriv upp vilka växter som växer vid 0 meter (dvs 5 meter ut i vattnet), 1 meter (dvs 4 meter ut i vattnet), 2 meter (dvs 3 meter ut i vattnet) osv. Använd florant. När alla 20 metrerna är gjorda har du gjort en strandprofil.
- Samla in smådjur genom att snabbt föra en slaghåv nerifrån och upp i vegetationen. Plocka direkt ifrån marken om ni kan. Samla i burkarna, märk dem och ta med till skolan.
- Samla in småkryp från sjöbotten med bottenhåven. Samla i burkar, märk dem och ta med till skolan.

Station 5. Ängen och vassruggarna.

Gå bort till den stora ängen och fortsätt sedan tillbaka till bryggan vid Granloholms centrum

- Vad är det för liten fågel som spelar på fladdrande vingar högt över ängen?
- Vilka småfåglar finns det i buskarna och i vassen längs sjön?
- Vilka växter och blommor hittar du längs stigen? Är det samma växter hela vägen, eller ändras det beroende på om det är äng, lövskog eller granskog längs stigen?
- Stanna till på bron över utloppet från sjön. Ser ni djur i vattnet eller något annat anmärkningsvärt?